

De VoorleesExpress¹ is een van de succesvolle (voor)leesbevorderingsprogramma's die mede door de Bibliotheek wordt ondersteund en uitgevoerd. Het is een goed voorbeeld van een aanpak waarmee de Bibliotheek buiten haar eigen muren treedt. Deze stap naar buiten is een waardevolle uitbreiding van het Bibliotheekwerk die om een investering vraagt. Daarom is er voor de VoorleesExpress een exploitatiemodel ontwikkeld. Zo kan vooraf nauwkeurig worden berekend hoeveel het inzetten van dit programma kost. In het exploitatiemodel komen inhoudelijke vernieuwing en bekostiging samen.

Door wie is het model gemaakt?

Het exploitatiemodel is in opdracht van Kunst van Lezen² (het leesbevorderingsprogramma van Stichting Lezen en de Koninklijke Bibliotheek) ontwikkeld door de Stichting Samenwerkende POI's Nederland (SPN) in nauw overleg met Rijnbrink.

Metten is weten: de kosten vooraf zichtbaar

Veel innovaties worden ingezet zonder dat duidelijk is wat ze zullen gaan kosten. Dat het ook anders kan laat dit exploitatiemodel zien. Het voordeel van het exploitatiemodel is dat de kosten van de VoorleesExpress **vooraf** zichtbaar zijn. Daarnaast toont het model niet alleen de kosten van het programma in de startfase, maar ook van de jaren daarna. Hierdoor is in één oogopslag duidelijk wat de introductie van het programma betekent voor de begroting van de Bibliotheek en de andere deelnemende partijen.

Een troef in gesprek met gemeente en interne organisatie

In een tijd van bezuinigingen is het van groot belang om de financiële kant van een innovatie glashelder te hebben. In het exploitatiemodel zijn alle kosten voor de VoorleesExpress verwerkt. Dit inzicht in de kosten maakt het gesprek met gemeentes een stuk makkelijker. Daarnaast geeft het model een stevig handvat om het gesprek binnen de eigen organisatie aan te gaan.

Precisie door ervaring

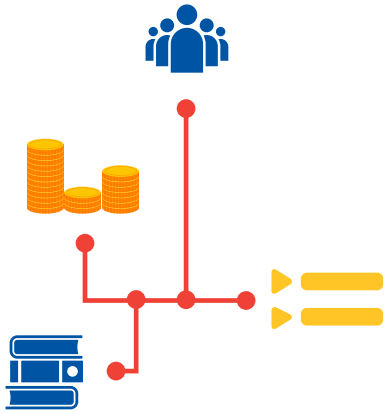
Het exploitatiemodel geeft niet slechts een globale indicatie van de kosten, maar een vrij precies beeld. Dit is mogelijk doordat het model aansluit op normen die voor de VoorleesExpress zijn ontwikkeld door Stichting VoorleesExpress. Deze normen zijn gefundeerd in jarenlange ervaring met de VoorleesExpress. Door het exploitatiemodel te gebruiken, kan het introduceren van de VoorleesExpress dus ook financieel nauwkeurig worden onderbouwd.

Toen ik startte met de VoorleesExpress had ik wel informatie over een – erg globaal – richtbedrag per gezin, maar dankzij het rekenmodel kan ik een nauwkeurig beredeneerd bedrag communiceren. Bovendien kunnen we nu de invloed van bepaalde keuzes op de kosten beter overzien.

**Karin de Jong, projectleider
Servicecentrum Flevolandse
Bibliotheken**

1 - De VoorleesExpress is een project van de landelijke Stichting VoorleesExpress. De VoorleesExpress richt zich met partners en vrijwilligers op het ondersteunen van laagtaalaardige gezinnen bij het voorlezen aan hun kinderen en het creëren van een positieve leesopvoeding. De Bibliotheek is een belangrijke partner en uitvoerder van de VoorleesExpress, waarbij de aanpak goed gekoppeld kan worden aan Bibliotheekprogramma's als BoekStart en de Bibliotheek op school in het primair onderwijs. Zie www.voorleesexpress.nl.

2 - Het door het ministerie van OCW geïnitieerde leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen is onderdeel van het actieprogramma Tel mee met Taal dat inzet op preventie en curatie van laaggeletterdheid. De preventieve aanpak van Kunst van Lezen bestaat uit BoekStart, de Bibliotheek op school en leesbevorderingsnetwerken.

Een berekening in twee stappen

In het exploitatiemodel worden alle hoofdkosten op een gestructureerde manier in beeld gebracht. Zo kan inzichtelijk worden gemaakt wat de VoorleesExpress per gezin kost. Met een paar muisklikken en het maken van een aantal keuzes kan al een eerste globale indicatie van de kosten worden gegeven. Om een nauwkeurige berekening te maken zijn twee stappen nodig.

- Stap 1:** invullen verschillende posten met aantallen, bijvoorbeeld aantal doelgroepgezinnen, en het maken van een aantal keuzes
- Stap 2:** landelijke adviesnormen naast eigen normen leggen en bepalen of/waar van landelijke adviesnormen wordt afgeweken

Wie gebruikt het?

Het model is een intern instrument voor Bibliotheken en POI's. Omdat in het exploitatiemodel inhoud en bekostiging bij elkaar komen, moet het model ingevuld worden door de projectleider VoorleesExpress én iemand van de afdeling financiën en/of de directie.

Waar is het exploitatiemodel te vinden?

Dit model en andere exploitatiemodellen zijn te vinden in de [toolkit Exploitatie](#) op de website van de Bibliotheek op school. Hiervoor moet worden ingelogd.

De voordelen op een rijtje

- Alle kosten vooraf zichtbaar
- Een globale berekening in een paar muisklikken
- Nauwkeurige kostenberekening mogelijk
- Troef in het gesprek met de gemeente en de eigen organisatie
- Inzicht in kosten startfase én jaren daarna

Meer informatie over (voor)leesbevordering

- Website VoorleesExpress: www.voorleesexpress.nl
- Website BoekStart voor ouders: www.boekstart.nl
- Website BoekStart en BoekStart in de kinderopvang voor professionals: www.boekstartpro.nl
- Website De Bibliotheek op school voor bibliotheekprofessionals: pro.debibliotheekopschool.nl
- Website De Bibliotheek op school voor ouders en leerkrachten: www.debibliotheekopschool.nl
- Website De Leesmonitor (onderzoek naar lezen, leesbevordering en literatuureducatie): www.leesmonitor.nu
- Brochures over de effecten van leesbevorderingsprogramma's: tinyurl.com/effectbrochures

COLOFON

Deze publicatie is mogelijk gemaakt door de samenwerking van Stichting Lezen en de Koninklijke Bibliotheek binnen het programma Kunst van Lezen.
Tekst - Hermien Lankhorst | Vormgeving - Ingrid de Jong
November 2017